

حجت‌الاسلام شاندیزی از رشد عواطف انسانی در ماه میهمانی خدا می‌گوید

رمضان؛ مهم‌ترین جشن جهان اسلام

روایتی از دیدار صمیمانه تولیت آستان قدس بامددجویان کانون اصلاح و تربیت خراسان رضوی

افطار با بچه‌های کانون

کانون اصلاح و تربیت خراسان رضوی، امروز آرامش هر روزش را ندارد. شور و التهاب خاصی بر فضای مرکز مسلط شده. همه از سربازان نگهبانی تا خدمه آشپزخانه مشغول آمودشد هستند تا مهیای یک میهمانی شوند. میهمانان هم گروه گروه وارد می‌شوند، سفره افطاری با همه تشریفات و سازوبرگ مهمانسرای حضرت رضا(ع) گسترده شده، گروهی از خادمان هم دم در ورودی چشم‌انتظار هستند تا اینکه بالاخره تولیت آستان قدس رضوی و همراهانشان از راه می‌رسند ... کم‌کم حال و هوای کانون طوری تغییر می‌کند که هنگام اذان مغرب حس می‌کنیم ...

آیت الله میرباقری | رسول اکرم(ص) فرمود: ماه مبارک رمضان ماهی است که خداوند متعال درهای بهشت را به روی شما باز کرده است. پس حالا که این درها باز شده است، از ابواب مختلف وارد آن شوید. این درها واقعاً چیست؟ اولین باب یا در، «صوم» است. یعنی همین که روزه‌تان را درست بگیرید، «قلیصم شرک و بشرک» ... یعنی مو و پوست بدن انسان هم باید روزه باشد چه برسد به چشم و گوش و زبان و قلب و همه قوای انسان. در واقع انسان باید از غیر خدا روزه بگیرد.

دوم تلاوت قرآن و انس با قرآن است که ماه مبارک رمضان، ماه مخصوص قرآن است. اگر می‌توانید هر سه روز یک ختم قرآن انجام دهید. بعد هم ثواب قرآن‌هایی را که تلاوت می‌کنید به امام زمان(عج) هدیه کنید تا نور علی نور باشد. البته حضرت محتاج قرآن خواندن ما نیستند ولی وقتی به دست امام می‌رسانید یعنی عمل خودتان برکت پیدا می‌کند و با برکت به خودتان برمی‌گردد.

سوم اینکه از سحرخیزی در ماه رمبارک رمضان استفاده کنیم. در شب‌ها هم دعای افتتاح - که به نوعی هم حمد و هم صلوات است- را بخوانیم و به نوعی زیارت امام زمان(عج) هم هست.

دو رکعت نماز دارد. با «انا فتحنا» بخوانیم. نماز استغاثه به امام زمان(عج) را هر شب رمضان بخوانیم. در مفاتیح پیش از دعای توسل ذکر شده است. در این نماز در رکعت اول سوره «انا فتحنا» و در رکعت دوم هر سوره‌ای که خواستید بخوانید. بعد هم زیارت استغاثه را بخوانید. زیر آسمان نشد در داخل، زیر سقف بخوانید. اگر زیر آسمان بخوانید بهتر است. در سحر دعای ابوحزمه بخوانیم و آن دعای سحری که از امام باقر(ع) نقل شده است که همه می‌خوانند: «اللهم انی اسئلك من بهاءک بابهاء» ... نقل شده اسم اعظم در این دعا است.

ماه رمضان ماهی است که این اسما تنزل پیدا کرده و در اختیار ما قرار گرفته است. شما می‌توانید در اسمای الهی سیر کنید و حوائج خودتان را در پرتو این اسما به دست خدای متعال برسانید. به خصوص دعای سحر و تلاوت قرآن را جدی بگیرید. از امیرالمؤمنین علی(ع) سؤال کردند بهترین اعمال این ماه چیست حضرت فرمودند: «الورع عن محارم الله»... ان‌شاءالله گوش، زبان و قلبمان را به سوی دستگاه شیطان و دشمنان حضرت بنبدیم تا با حضرت سیرمان کامل شود.

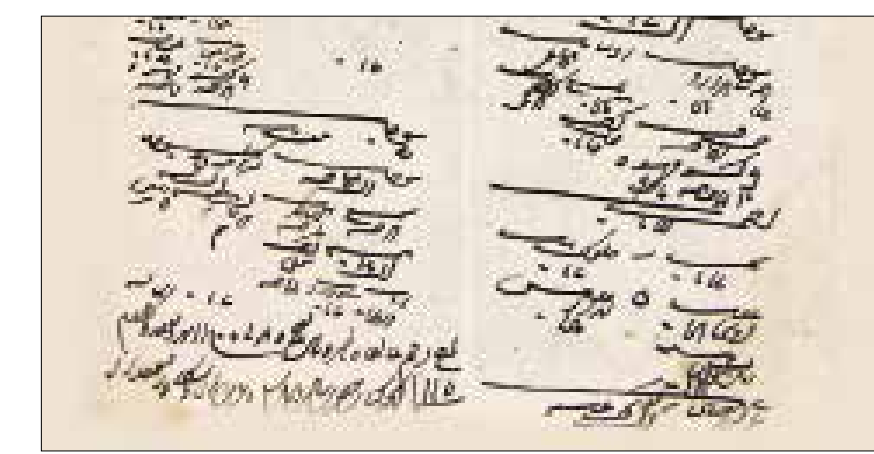
گذری بر تاریخ موقوفات رضانی در آستان قدس رضوی

موقوفه‌هایی با عطر ماه خدا

جلب کرده است؛ مثلاً در سال ۱۲۳۶ خورشیدی، محمدحسین عضدالملک بخشی از موقوفات خود را به برگزاری عزاداری شب شهادت امیرالمؤمنین(ع) در حرم مطهر رضوی اختصاص داد یا مرحوم نیرالدوله در سال ۱۲۷۷ خورشیدی، درآمد بخشی از موقوفات خود را به این امر اختصاص داد: «باید همه ساله در ماه مبارک رمضان در سه روز قدر - به وقت عصر - بر مقبره واقف روضه‌خوانی شود». نمونه‌ای دیگر در این زمینه، موقوفه مرحوم منتصرالملک است که در سال ۱۲۸۱ خورشیدی وقف شده است. او نیز بخشی از درآمد موقوفه خود را به برگزاری عزاداری «در شبستان گرم، جنب کشیک‌خانه مسجد گوهرشاد» اختصاص داده است.

■ **کمک به نیازمندان**

توجه به وضعیت نیازمندان در همه ایام سال

ضروری و لازم است؛ اما در ماه مبارک رمضان با توجه به روزه‌داری مؤمنان، اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند. به همین دلیل، واقفان علاوه بر توجه داشتن به موضوع اطعام، بحث کمک مالی به نیازمندان را هم مد نظر قرار داده‌اند. مثلاً نیرالدوله که پیشتر به نامش اشاره کردیم، در وقف‌نامه خود پس از اشاره به ضرورت برگزاری عزاداری بر سر مزارش در حرم رضوی تأکید می‌کند: «در روز بیست و سوم ماه رمضان در همان مکان، به فقرای زوار و غیرزوار، سادات و غیرسادات که مستحق باشند، نفری ۲هزار دینار برابر شرایط مسطوره و مندرج در وقف‌نامه اهدا نمایند».

امور مختلف حرم رضوی، بخشی از آن را برای تهیه چای و قند کشیک‌خانه مبارکه در ماه رمضان و هنگام افطار، اختصاص داده است.

■ **سوخت و روشنایی**

تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، درهای حرم مطهر شب‌ها بسته بود. با این حال، در برخی مواقع به ویژه در ماه مبارک رمضان و شب‌های قدر، درهای حرم مطهر را شب‌ها نمی‌بستند. این رویکرد، نیازمند توجه به دو مسئله مهم بود؛ اولاً باید برای روشنایی داخل حرم و هزینه‌های آن فکری می‌شد و ثانیاً در ماه‌های سرد سال باید برای هزینه سوخت مورد نیاز اماکن متبرکه و رواق‌ها، تدبیری می‌اندیشیدند. برای رفع نیازهای مربوط به این عرصه، واقفان دست به کار شدند و تعدادی از موقوفات به تهیه سوخت و هزینه روشنایی داخل حرم رضوی در ماه مبارک رمضان

محمدحسین نیکبخت| موقوفات رضانی در حرم مطهر مانند دیگر عرصه‌های وقف، تنوع و کارکردهای بی‌نظیری دارند که در واقع نشان‌دهنده بُعدی دیگر از ظرفیت بالا و کارآمد سنت حسنه وقف است. مروری اجمالی بر برخی از این موقوفه‌ها می‌تواند ما را با کارکردهای آن‌ها در ماه رمضان و واقفان را با عرصه‌های گسترده وقف در این ماه مبارک آشناتر کند. موقوفه‌های رضانی حرم مطهر، گستره وسیعی از خدمات را در بر می‌گیرد؛ از تهیه غذای افطار و سحر که معمولی‌ترین آن‌هاست تا تهیه چای و قند برای مراسم عزاداری، هزینه‌های مربوط به تعزیه‌خوانی، تأمین سوخت و روشنایی و البته کمک مالی به نیازمندان را می‌توان در نیت واقفانی که از فرصت ماه مبارک رمضان برای انجام سنت حسنه وقف بهره برده‌اند، مشاهده کرد.

■ **تهیه غذای افطار و سحر**

اگر قرار باشد مهم‌ترین عرصه موقوفات رضانی حرم را مورد توجه قرار دهیم، بی‌شک موضوع اطعام بیش از دیگر موضوعات مورد توجه است. نمونه آن را می‌توان در موقوفه مرحوم «محمود بیگا» دید؛ او در سال ۱۰۸۷ خورشیدی، ضمن وقف اراضی کشاورزی و قناتی که در شمال مشهد مقدس قرار داشت - جایی که با نام مزرعه خیرآباد و محرابخان شناخته می‌شد - به متولی دستور داده است که پس از هزینه کردن درآمد موقوفات برای اموری مانند تحصیل سادات یتیم و همین‌طور نایب‌الزریاره واقف، از باقی مانده آن که ظاهراً مبلغ بالایی هم بوده است، برای تهیه «حلیم» ماه مبارک رمضان و توزیع آن میان نیازمندان استفاده کند. نمونه دیگر در این زمینه، مربوط به سال ۱۲۴۳ خورشیدی است؛ زمانی که مرحوم میرزااحسین مَحْزَرُ ضمن وقف «یک زوج از ۶ زوج مزرعه حجی‌آباد، یک ششم از دو ربع و نیم قلعه مهدی‌آباد» و موارد دیگری مانند «طاحونه نهر شاهی» (طاحونه = آسیاب)، یک‌سوم درآمد موقوفه‌ها را به افطاری دادن در حرم مطهر اختصاص و دستور داده است که این افطاری باید به طلاب مستضعف، فقرا و مساکین داده شود. افزون بر این‌ها، موضوع قند و چای مورد نیاز در مراسم‌های حرم مطهر هم مد نظر واقفان بوده است؛ مثلاً در سال ۱۲۳۷ خورشیدی، مصطفی‌قلی خان افشار، ضمن وقف املاکش برای

نوشته دیگری نیست. پاک و خالی. هیچ مراجعه‌کننده دیگری روی این دیوار شیری رنگ طبقه سوم یادگاری ننوشته. یا کسی شاید این اندازه دلش پُر و تنگ نبوده! سرک می‌کشم توی مطب. هنوز هیچی. نوبتم کجا بود؟ ماشاءالله آنکه رفته اتاق وزیت بیرون بیا نیست و چهار بیمار جلوتر از من‌اند. با خودم می‌گویم: یعنی قرارشان اینجا بوده؟ یعنی آنی که باید این‌ها را بشنود و بخواند، خوانده؟ یا همین‌طور یلخی برای آرامش روحش خودکار دست گرفته؟ یعنی او که تاریخ اسفند ۱۴۰۰ را نوشته پای

نوشته دیگری نیست. پاک و خالی. هیچ مراجعه‌کننده دیگری روی این دیوار شیری رنگ طبقه سوم یادگاری ننوشته. یا کسی شاید این اندازه دلش پُر و تنگ نبوده! سرک می‌کشم توی مطب. هنوز هیچی. نوبتم کجا بود؟ ماشاءالله آنکه رفته اتاق وزیت بیرون بیا نیست و چهار بیمار جلوتر از من‌اند. با خودم می‌گویم: یعنی قرارشان اینجا بوده؟ یعنی آنی که باید این‌ها را بشنود و بخواند، خوانده؟ یا همین‌طور یلخی برای آرامش روحش خودکار دست گرفته؟ یعنی او که تاریخ اسفند ۱۴۰۰ را نوشته پای

ویژه فرهنگ و معارف رضوی | سال دوم | ویژه نامه ۳۲۰ |

حجت الاسلام پناهیان:

کتاب افرادی را بخوانید که از تفکر راهبردی برخوردارند

به همت بنیاد کرامت رضوی صورت پذیرفت

غذای متبرک رضوی برای سالمندان، معلولان و مددجویان

حجت‌الاسلام واسطی در نشست فقه آرمانشهر مهدوی مطرح کرد

آرمانشهرنویسی در حوزه کاملاً مغفول است

شرحی که به خاطر احساس خسران شیخ محمد عبده نوشته شد

دعا

توفیق تقوای قلب

حجت‌الاسلام دکتر خیاط | اللَّهُمَّ اغْشِيْنيْ فِيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ، وَ طَهِّرْنيْ فِيْهِ مِنَ الْغُيُوبِ، وَ امْتَحِنْ قَلْبِيْ فِيْهِ بِتَقْوَى الْقُلُوبِ، يَا مُقْبِلَ عَزَّارَاتِ الْمُدْنِيَّيْنَ.

بنده در بیست و سومین روز ماه مبارک رمضان، ابتدا از خداوند می‌خواهد که خدایا من را در این ماه از گناه بشوی. انسان وقتی گناه می‌کند به حسب روایات این گناهان روی هم جمع می‌شود که اگر با توبه شسته نشود و نتواند آثار آن را برطرف کند زنگاری روی دل و قلب انسان می‌نشیند که پاک شدنش سخت و مشکل است. گناه پلیدی و نجاست روح و قلب می‌آورد از این رو بنده در این دعا از خدا طلب می‌کند توفیق بدهد توبه کرده و مجدد گستره لطف الهی را بازگردانده و تلاش کند به سوی خدا برگشته و توبه‌اش حقیقی باشد.

در فراز دوم می‌خواهیم از عیب و نقص پوشیده باشیم. عیوب باطنی اگر اصلاح نشود و سیرت انسان بد و معیوب باشد یک جایی در یک شرایط خود را نشان خواهد داد. از این رو در این ماه تلاش کنیم عیوب باطنی که درون را نابود می‌کند برطرف کنیم و با مبارزه بی‌امان با نفس این عیوب را از خود برداییم.

در فراز سوم آزمایش تقوا را برای قلب طلب می‌کنیم. تقوا یعنی مراقبت شدید در همه جا و حس کردن حضور خدا در هر لحظه و هر کاری که می‌خواهیم انجام بدهیم. در این روز از خدا می‌خواهیم قلب ما را به تقوا آزمایش کند یعنی توفیق تقوای قلب بدهد که بتوانیم در این آزمایش سربلند شویم؛ وقتی قلب را به تقوا مجهز کنیم تقوای جوارح هم خواهیم داشت و مسیر درست را طی خواهیم کرد.

نیمکت زنده‌گی

بی همگان به سر شود

نوشته دیگری نیست. پاک و خالی. هیچ مراجعه‌کننده دیگری روی این دیوار شیری رنگ طبقه سوم یادگاری ننوشته. یا کسی شاید این اندازه دلش پُر و تنگ نبوده! سرک می‌کشم توی مطب. هنوز هیچی. نوبتم کجا بود؟ ماشاءالله آنکه رفته اتاق وزیت بیرون بیا نیست و چهار بیمار جلوتر از من‌اند. با خودم می‌گویم: یعنی قرارشان اینجا بوده؟ یعنی آنی که باید این‌ها را بشنود و بخواند، خوانده؟ یا همین‌طور یلخی برای آرامش روحش خودکار دست گرفته؟ یعنی او که تاریخ اسفند ۱۴۰۰ را نوشته پای